

PŘÍRUČKA

EKOLOGICKÁ ÚJMA

PODLE

ZÁKONA Č. 167/2008 SB.

**O PŘEDCHÁZENÍ EKOLOGICKÉ ÚJMĚ A
O JEJÍ NÁPRAVĚ**

Obsah

1.0 Úvod

2.0 Základní pojmy (§ 2 zákona č. 167/2008 Sb.)

3.0 Základní povinnosti

3.1 Obecné povinnosti

3.2 Preventivní opatření (§ 6 zákona 167/2008 Sb.)

3.3 Nápravná opatření (§ 7 zákona 167/2008 Sb.)

3.4 Náhrada nákladů (§ 12-13 zákona 167/2008 Sb.)

3.5 Hodnocení rizik a finanční zajištění (§ 14 zákona 167/2008 Sb., NV č. 295/2011 Sb., metodické pokyny MŽP)

3.5.1 Základní postup

3.5.2 Upřesnění pojmu zahájení registrace v programu EMAS či certifikace podle ISO 14 000

3.5.3 Bližší informace o hodnocení rizik a finančním zajištění (Nařízení vlády č. 295/2011 Sb.)

3.5.3.1 Postup při zpracování základního hodnocení rizika

3.5.3.2 Výjimky

3.5.3.3 Postup hodnocení rizik

4.0 Související předpisy

Příloha č. 1 Seznam provozních činností ([příloha č. 1 zákona č. 167/2008 Sb.](#))

Příloha č. 2 Náležitosti základního hodnocení rizika ([příloha č. 1 NV 295/2011 Sb.](#))

Příloha č. 3 Náležitosti podrobného hodnocení rizika ([příloha č. 2 NV 295/2011 Sb.](#))

Příloha č. 4 Kontrola základního a podrobného hodnocení rizika ([příloha č. 3 NV 295/2011 Sb.](#))

Příloha č. 5 Posouzení dostatečnosti finančního zajištění ([příloha č. 4 NV 295/2011 Sb.](#))

1.0 Úvod

Zákon o předcházení ekologické újmy zpracovává příslušný předpis Evropských společenství (Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/35/ES o odpovědnosti za životní prostředí v souvislosti s prevencí a nápravou škod na životním prostředí, ve znění směrnice 2006/21/ES o nakládání s odpady z těžebního průmyslu a o změně směrnice 2004/35/ES.) a upravuje práva a povinnosti osob při předcházení ekologické újmy a při její nápravě, došlo-li k ní nebo hrozí-li bezprostředně na chráněných druzích volně žijících živočichů či planě rostoucích rostlin, na přírodních stanovištích vymezených tímto zákonem, na vodě nebo půdě, a dále výkon státní správy v této oblasti.

Tento zákon se vztahuje na ekologickou újmu nebo bezprostřední hrozbu jejího vzniku, jsou-li způsobeny

- a) provozní činností uvedenou v příloze č. 1, nebo
- b) provozní činností neuvedenou v příloze č. 1, za předpokladů stanovených v § 5 odst. 2 zákona.

Tento zákon se nevztahuje na ekologickou újmu nebo bezprostřední hrozbu jejího vzniku, jsou-li způsobeny

- a) ozbrojeným konfliktem, nepřátelskou akcí, občanskou válkou nebo povstáním,
- b) živelní událostí výjimečné a neodvratné povahy,
- c) činností, na kterou se vztahuje Smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou energii,
- d) činností, na kterou se vztahuje občanskoprávní odpovědnost za jaderné škody podle atomového zákona, nebo činností, při které se na odpovědnost a náhradu škody či újmy vztahují mezinárodní smlouvy uvedené v příloze č. 2 zákona,
- e) činností, jejímž účelem je zajišťování obrany České republiky nebo mezinárodní bezpečnosti,
- f) činností, jejímž jediným účelem je ochrana života, zdraví nebo majetku osob před živelními událostmi.

Zákon řeší řadu povinností, z praktického provozního hlediska je však zásadní povinnost provést hodnocení rizik jednotlivých vybraných provozních činností. Tuto problematiku řeší kapitola 3.5. Vzhledem k rozsahu vybraných provozních činností (viz příloha č. 1) se tato povinnost týká podstatné části firem.

Právní předpisy:

[167/2008 Sb.](#) Zákon o předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákon

Prováděcí předpisy k zákonu o ekologické újmě:

[17/2009 Sb.](#) Vyhláška o zjišťování a nápravě ekologické újmy na půdě

[295/2011 Sb.](#) Nařízení vlády o způsobu hodnocení rizik ekologické újmy a bližších podmínkách finančního zajištění

2.0 Základní pojmy

§ 2 zákona č. 167/2008 Sb.:

a) ekologickou újmou nepříznivá měřitelná změna přírodního zdroje nebo měřitelné zhoršení jeho funkcí, která se může projevit přímo nebo nepřímo; jedná se o změnu na

1. chráněných druhích volně žijících živočichů či planě rostoucích rostlin nebo přírodních stanovištích, která má závažné nepříznivé účinky na dosahování nebo udržování příznivého stavu ochrany takových druhů nebo stanovišť, s výjimkou nepříznivých účinků vyplývajících z jednání provozovatele, k němuž byl oprávněn podle § 5b, 45i a 56 zákona o ochraně přírody a krajiny; kritéria pro posouzení významu účinků na dosahování nebo udržení příznivého stavu ochrany chráněných druhů a přírodních stanovišť jsou stanovena v příloze č. 3 zákona 167/2008 Sb.,
2. podzemních nebo povrchových vodách včetně přírodních léčivých zdrojů a zdrojů přírodních minerálních vod, která má závažný nepříznivý účinek na ekologický, chemický nebo množství stav vody nebo na její ekologický potenciál, s výjimkou nepříznivých účinků v případech stanovených podle § 23a odst. 4 a 7 vodního zákona, nebo
3. půdě znečištěním, jež představuje závažné riziko nepříznivého vlivu na lidské zdraví v důsledku přímého nebo nepřímého zavedení látek, přípravků, organismů nebo mikroorganismů na zemský povrch nebo pod něj,

b) chráněnými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin

1. druhy ptáků, pro které se vymezují ptačí oblasti podle § 45e zákona o ochraně přírody a krajiny,
2. druhy v zájmu Evropských společenství stanovené podle § 3 odst. 1 písm. n) zákona o ochraně přírody a krajiny,
3. anebo druhy, které Ministerstvo životního prostředí (dále jen „ministerstvo“) stanoví vyhláškou,

c) přírodními stanovišti

1. přírodní stanoviště v zájmu Evropských společenství stanovené podle § 3 odst. 1 písm. m) zákona o ochraně přírody a krajiny
2. území, jež je biotopem pro druhy ptáků, pro které se vymezují ptačí oblasti podle § 45e zákona o ochraně přírody a krajiny,
3. území, jež je biotopem pro druhy v zájmu Evropských společenství stanovené podle § 3 odst. 1 písm. n) zákona o ochraně přírody a krajiny,
4. místa rozmnožování nebo odpočinku druhů vyžadujících přísnou ochranu (příloha č. 2.B k vyhlášce č. 166/2005 Sb.),

d) stavem ochrany chráněného druhu volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin souhrn vlivů na daný druh, které mohou ovlivnit jeho dlouhodobé rozšíření a hojnost jeho populací v závislosti na konkrétním případě v rámci území České republiky nebo v jeho přirozeném areálu,

e) stavem ochrany přírodního stanoviště souhrn vlivů na přírodní stanoviště a jeho typické druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, které mohou ovlivnit jeho dlouhodobé přirozené rozšíření, strukturu a funkce i dlouhodobé přežití jeho typických druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin v závislosti na konkrétním případě v rámci území České republiky nebo v jeho přirozeném rozsahu,

f) příznivým stavem ochrany chráněného druhu volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin stav, kdy

1. údaje o populační dynamice příslušného druhu ukazují, že se dlouhodobě udržuje jako životaschopný prvek svého přírodního stanoviště,
2. přirozený areál rozšíření druhu není a pravděpodobně nebude v dohledné době omezen a
3. existují a pravděpodobně budou v dohledné době i nadále existovat dostatečně velká stanoviště k dlouhodobému zachování jeho populací,

g) příznivým stavem ochrany přírodního stanoviště stav, kdy

1. jeho přirozený areál rozšíření a plochy, které v rámci tohoto areálu pokrývá, jsou ustálené nebo se zvětšují,
2. specifická struktura a funkce, které jsou nezbytné pro jeho dlouhodobé zachování, existují a budou pravděpodobně v dohledné době i nadále existovat a

3. stav jeho typických druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin je z hlediska ochrany podle podmínek uvedených v písmenu f) příznivý,

- h) provozní činností** činnost vykonávaná v rámci hospodářské činnosti, obchodu nebo podnikání, bez ohledu na její soukromou či veřejnou povahu nebo na její ziskový či neziskový charakter,
- i) provozovatelem** právnická nebo fyzická osoba vykonávající nebo řídící provozní činnost zařazenou do seznamu provozních činností uvedených v příloze č. 1 nebo další činnost, která splňuje podmínky stanovené v § 5 odst. 2 zákona, nebo osoba, na kterou byla podle insolvenčního zákona převedena rozhodující ekonomická pravomoc nad fungováním provozní činnosti, včetně držitelů povolení, souhlasu nebo jiného oprávnění k výkonu provozní činnosti nebo osob vykonávajících nebo řídících provozní činnost na základě registrace, evidence nebo ohlášení,
- j) preventivním opatřením** opatření přijaté v důsledku události, jednání nebo opomenutí vedoucího k bezprostřední hrozbě ekologické újmy, jehož cílem je předejít takové újmě nebo ji minimalizovat,
- k) nápravným opatřením** opatření přijaté ke zmírnění dopadů ekologické újmy, jehož cílem je obnovit, ozdravit nebo nahradit poškozené přírodní zdroje nebo jejich zhoršené funkce anebo poskytnout přiměřenou náhradu těchto zdrojů nebo jejich funkcí,
- l) přírodním zdrojem** půda a horniny, včetně přírodních léčivých zdrojů peloidu, chráněné druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a přírodní stanoviště, povrchová nebo podzemní voda, včetně přírodních léčivých zdrojů a zdrojů přírodních minerálních vod,
- m) funkcí přírodního zdroje** funkce, kterou tento zdroj plní ve prospěch jiného přírodního zdroje nebo složky životního prostředí nebo veřejnosti,
- n) emisí** uvolňování látek, přípravků, organismů a mikroorganismů do životního prostředí v důsledku lidských činností,
- o) základním stavem** stav přírodních zdrojů a jejich funkcí, který existoval v době, kdy došlo k ekologické újmě a jenž by dále existoval, kdyby k ní nedošlo, a to podle odhadu na základě nejlepších dostupných informací,
- p) obnovou, včetně přirozené obnovy**, v případě vody, chráněných druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a přírodních stanovišť návrat poškozených přírodních zdrojů nebo jejich zhoršených funkcí do základního stavu, v případě půdy a hornin vyloučení jakéhokoliv významného rizika nepříznivého účinku na lidské zdraví,
- q) náklady** náklady potřebné na předcházení ekologické újmy nebo na její nápravu v rozsahu stanoveném tímto zákonem, včetně nákladů na zjištění a posouzení ekologické újmy, posouzení vzniku její bezprostřední hrozby, nákladů na řízení, na provedení preventivních nebo nápravných opatření nebo jejich vymáhání od provozovatele, nákladů na sběr dat, na sledování a kontrolu nebo další náklady související s předcházením ekologické újmy nebo s její nápravou.

3.0 Základní povinnosti

3.1 Obecné povinnosti

(§ 3 zákona 167/2008 Sb.)

Provozovatel musí předcházet vzniku ekologické újmy a v rozsahu stanoveném zákonem přijímat preventivní opatření. Provozovatel, který svou provozní činností způsobí ekologickou újmu, musí v rozsahu stanoveném zákonem přijímat nápravná opatření.

V případě ekologické újmy neohraničeného charakteru způsobené více provozovateli vzniká povinnost podle tohoto zákona provozovatelům, mezi jejichž provozní činností a ekologickou újmou existuje příčinná souvislost. Pokud ekologickou újmu nebo její hrozbu způsobilo více provozovatelů, jsou povinni provádět preventivní opatření nebo nápravná opatření společně a nerozdílně.

Povinnosti vzniklé nebo uložené podle zákona přecházejí na právní nástupce provozovatele. Pokud provozovatel již neexistuje a takových právních nástupců je více a dosud nebylo určeno, která taková povinnost přechází na kterého takového právního nástupce, ručí za její splnění tito právní nástupci společně a nerozdílně.

(§ 4 zákona 167/2008 Sb.)

Povinnost provádět preventivní opatření nebo nápravná opatření a nést s tím související náklady má provozovatel vykonávající provozní činnost, která je zařazena do seznamu provozních činností uvedených v příloze č. 1 k tomuto zákonu, pokud mezi touto činností a ekologickou újmou nebo její bezprostřední hrozbou je příčinná souvislost.

(§ 5 zákona 167/2008 Sb.)

Povinnost provádět preventivní opatření nebo nápravná opatření a nést s tím související náklady má rovněž provozovatel, který způsobil ekologickou újmu na chráněných druzích volně žijících živočichů nebo planě rostoucích rostlin či přírodních stanovištích nebo vyvolal její bezprostřední hrozbu provozní činností neuvedenou v příloze č. 1.

Předpokladem vzniku této povinnosti je

- a) vznik nebo bezprostřední hrozba ekologické újmy na chráněném druhu volně žijících živočichů či planě rostoucích rostlin nebo na přírodním stanovišti,
- b) výkon provozní činnosti neuvedené v příloze č. 1 v rozporu s právními předpisy a
- c) příčinná souvislost mezi provozní činností provozovatele, která je vykonávána v rozporu s právními předpisy, a vznikem nebo bezprostřední hrozbou ekologické újmy uvedené v písmenu a).

3.2 Preventivní opatření

(§ 6 zákona 167/2008 Sb.)

V případě bezprostředně hrozící ekologické újmy musí provozovatel neprodleně provést nezbytná preventivní opatření a informovat ČIŽP.

V případě bezprostředně hrozící ekologické újmy provozovatel neprodleně provede nezbytná preventivní opatření.

Provozovatel neprodleně sdělí ČIŽP informace o všech důležitých okolnostech bezprostřední hrozby ekologické újmy a o provedených preventivních opatřeních. Pokud provedené preventivní opatření bezprostřední hrozbu ekologické újmy neodstraní, oznámí provozovatel tuto skutečnost ČIŽP.

Příslušný orgán může kdykoliv požádat provozovatele o informace o bezprostřední hrozbě ekologické újmy nebo o okolnostech nasvědčujících takové hrozbě a provozovatel je povinen bez zbytečného odkladu tyto informace poskytnout.

Hrozí-li bezprostředně ekologická újma, může příslušný orgán i před zahájením řízení vyzvat provozovatele, aby ve stanovené lhůtě provedl preventivní opatření, a dát mu pokyny pro jejich provádění. Příslušný orgán může v řízení provozovateli uložit rozhodnutím provedení preventivních opatření, stanovit jejich podmínky a určit lhůtu k jejich provedení.

3.3 Nápravná opatření

(§ 7 zákona 167/2008 Sb.)

V případě vzniku nebo zjištění ekologické újmy musí provozovatel neprodleně provést nápravná opatření a informovat ČIŽP. Provozovatel dále musí vypracovat návrh dalších nápravných opatření a předložit ho ČIŽP ke schválení.

V případě vzniku nebo zjištění ekologické újmy je provozovatel povinen neprodleně provést veškerá proveditelná nápravná opatření k okamžité kontrole, omezení, odstranění nebo jinému zvládnutí znečišťujících látek nebo jiných škodlivých faktorů, jejichž cílem je omezit ekologickou újmu a nepříznivé účinky na lidské zdraví nebo předejít dalšímu rozšiřování ekologické újmy, nepříznivým účinkům na lidské zdraví nebo dalšímu zhoršení funkcí přírodních zdrojů.

Provozovatel je povinen neprodleně sdělit ČIŽP informace o všech důležitých okolnostech vzniku ekologické újmy nebo o okolnostech nasvědčujících jejímu vzniku a o provedených nápravných opatřeních. Příslušný orgán může kdykoliv požádat provozovatele o informace o ekologické újmě, k níž došlo, a o provedených nápravných opatřeních. Provozovatel je povinen sdělit tyto informace bez zbytečného odkladu.

Provozovatel je dále povinen vypracovat bez zbytečného odkladu návrh nápravných opatření v souladu s přílohou č. 4 k zákonu a předložit ho ČIŽP ke schválení. ČIŽP může navržená nápravná opatření schválit nebo může provozovateli uložit jejich doplnění nebo změny.

Příslušný orgán může i před zahájením řízení vyzvat provozovatele, aby ve stanovené lhůtě provedl nezbytná nápravná opatření a udělit mu pokyny, kterými se má řídit při jejich provádění. Příslušný orgán může v řízení uložit provozovateli rozhodnutím provedení nápravných opatření, stanovit jejich podmínky a určit lhůtu k jejich provedení.

Pokud provedené nápravné opatření nevede k nápravě ekologické újmy, je provozovatel povinen neprodleně oznámit ČIŽP informace o všech důležitých okolnostech případu.

Příslušný orgán bez zbytečného odkladu zajistí provedení nezbytných nápravných opatření sám, pokud tak bezodkladně neučiní provozovatel, nebo není-li provozovatel znám.

3.4 Náhrada nákladů

(§ 12-13 zákona 167/2008 Sb.)

Provozovatel, který způsobil ekologickou újmu nebo její bezprostřední hrozbu, je povinen zaplatit náklady.

Provozovatel, který způsobil ekologickou újmu nebo její bezprostřední hrozbu, je povinen nést náklady, a to i v případě, kdy preventivní opatření nebo nápravná opatření zajistí příslušný orgán. O náhradě nákladů rozhoduje příslušný orgán, který uložil preventivní nebo nápravná opatření.

Pokud ekologickou újmu nebo její bezprostřední hrozbu způsobil více provozovatelů, nesou náklady společně a nerozdílně.

Provozovatel činnosti uvedené v příloze č. 1, který provedl preventivní opatření nebo nápravná opatření, nenese náklady, pokud prokáže, že ekologická újma nebo její bezprostřední hrozba

- a) byla způsobena třetí osobou a došlo k ní i přesto, že byla přijata vhodná bezpečnostní opatření, nebo
- b) je důsledkem splnění rozhodnutí nebo jiného závazného aktu orgánu veřejné správy a nejedná se o rozhodnutí nebo akty vydané k odstranění nebo zmírnění emisí nebo událostí způsobených provozní činností provozovatele.

Příslušný orgán rozhodne, že provozovatel činnosti uvedené v příloze č. 1, který provedl nápravná opatření k odstranění ekologické újmy, nebo za kterého je zajistil příslušný orgán, nenese jejich náklady, pokud prokáže, že

- a) neporušil právní předpisy nebo rozhodnutí vydaná na jejich základě a ekologická újma byla způsobena emisí nebo událostí, která byla výslovně povolena podle zvláštních právních předpisů (například zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci, zákon č. 254/2001 Sb., o vodách, zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší, zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, zákon č. 78/2004 Sb., o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty), nebo
- b) podle stavu vědeckých a technických znalostí v době, kdy došlo k emisím nebo k dané provozní činnosti, nebylo považováno za pravděpodobné, že by způsobil ekologickou újmu.

Příslušný orgán může zahájit řízení o náhradě nákladů do pěti let ode dne, kdy byla opatření ukončena, nebo ode dne, kdy byl zjištěn odpovědný provozovatel nebo třetí osoba. Tato lhůta se počítá od události, která nastane později.

3.5 Hodnocení rizik a finanční zajištění

(§ 14 zákona 167/2008 Sb., NV č. 295/2011 Sb., metodické pokyny MŽP)

Provozovatel, který vykonává stanovenou provozní činnost, je povinen provést hodnocení rizik, zabezpečit finanční zajištění a provést posouzení jeho dostatečnosti.

Provozovatel, který vykonává provozní činnost uvedenou v příloze č. 1, je povinen **zabezpečit finanční zajištění** k náhradě nákladů podle zákona. Rozsah finančního zajištění musí po celou dobu výkonu provozní činnosti provozovatele odpovídat rozsahu možných nákladů a intenzitě nebo závažnosti vytvářeného rizika ekologické újmy. K tomu je provozovatel **povinen provést hodnocení rizik** jednotlivých provozních činností uvedených v příloze č. 1, které hodlá provozovat, a toto hodnocení průběžně aktualizovat v případě významných změn provozní činnosti.

Bez zabezpečení finančního zajištění podle tohoto zákona nelze vykonávat činnost uvedenou v příloze č. 1.

Povinnost provést vyhodnocení rizik a zajistit si finanční zajištění platí od 1.1.2013 (*poznámka: k tomuto datu už musí být hodnocení i případné finanční zajištění hotovo!*).

Finanční zajištění **není povinen zabezpečit** provozovatel, který:

- prokáže na základě hodnocení rizik, že provozní činností může způsobit ekologickou újmu, jejíž náprava si vyžádá náklady nižší než 20 000 000 Kč (*tj. základní hodnocení rizik vyjde pod 50 bodů*), nebo
- může svojí provozní činností způsobit ekologickou újmu, jejíž náprava si vyžádá náklady vyšší než 20 000 000 Kč a provozovatel je současně **registrován v Programu EMAS** nebo prokazatelně zahájil činnosti potřebné pro zaregistrování do tohoto programu, nebo má **certifikovaný systém environmentálního řízení** uznaný podle souboru norem ČSN EN ISO 14000 nebo prokazatelně zahájil činnosti potřebné k získání této certifikace.

Finanční zajištění není dále povinen zabezpečit provozovatel, který vypouští odpadní vody, které neobsahují nebezpečné závadné látky nebo zvláště nebezpečné závadné látky.

Příslušný provozovatel provádí posouzení dostatečnosti finančního zajištění vzhledem k navrhovaným nápravným a preventivním opatřením a jejich ocenění podle přílohy č. 5.

3.5.1 Základní postup

Pokud provozujete činnost uvedenou v příloze č. 1, máte následující povinnost:

- **provést základní posouzení rizik (podle přílohy č. 2, podrobněji v bodě 3.5.3).**

Pokud se při základním hodnocení rizika **nedosáhne více než 50 bodů**, provozovatel toto hodnocení uschová pro potřeby kontroly a další povinnosti podle § 14 zákona (např. finanční zajištění) a nařízení vlády se na něho nevztahují. Totéž platí i pro provozovatele, který při základním hodnocení rizika přesáhne 50 bodů a současně je registrován v Programu EMAS nebo má systém environmentálního řízení podle norem ČSN EN ISO 14 000 (viz bod 3.5.2).

Pokud při základním hodnocení rizika provozní činnosti **dosáhne více než 50 bodů**, provádí se pro tuto činnost podrobné hodnocení rizika (**podle přílohy č. 3, podrobněji v bodě 3.5.3**), a to v souhrnu všech prováděných

provozních činností při zohlednění jejich možných vzájemných vlivů. Totéž platí i pro provozní činnosti z přílohy č. 1, na které se výslovně nevztahuje registrace EMAS nebo systém environmentálního řízení podle norem ČSN EN ISO 14 000 (tj. pokud nejsou uvedené činnosti zahrnuty v systému EMS/EMAS, např. v registru environmentálních aspektů). A dále řeší povinnost finančního zajištění, pokud v podrobném hodnocení rizik zjistí, že může provozní činností způsobit ekologickou újmu, jejíž náprava si vyžádá náklady nižší než 20 000 000 Kč.

3.5.2 Upřesnění pojmu zahájení registrace v programu EMAS či certifikace podle ISO 14 000 (Zdroj: Metodický pokyn k podrobnému hodnocení rizik)

Jak bylo výše uvedeno, provádět podrobné hodnocení rizik a zabezpečovat finanční zajištění nemusí provozovatel, pokud je registrovaný v Programu EMAS nebo má certifikovaný systém environmentálního řízení podle norem ČSN EN ISO 14000.

Tato výjimka se vztahuje i na provozovatele, který prokazatelně zahájil činnosti potřebné k registraci v Programu EMAS, resp. k certifikaci podle norem ISO 14000, tj. provedl úvodní environmentální přezkoumání a přijetí environmentální politiky a dosáhl registrace nebo certifikace do jednoho roku ode dne, který určil za datum prokazatelně zahájené činnosti k registraci nebo certifikaci.

Na provozovatele, který neukončil registraci v Programu EMAS, resp. k certifikaci podle norem ČSN EN ISO 14000 do jednoho roku od dne, které určil za datum prokazatelně zahájené činnosti k registraci nebo certifikaci, se pohlíží jako na provozovatele, který provádí provozní činnost v rozporu se zákonem, protože neprovedl hodnocení rizika, popřípadě nezabezpečil finanční zajištění podle § 14 zákona.

Pro provozní činnosti uvedené v příloze č. 1, na které se nevztahuje registrace v programu EMAS nebo systém environmentálního řízení, podrobné hodnocení rizik provozovatel provádí (tj. pokud nejsou uvedené činnosti zahrnuty v systému EMS/EMAS, např. v registru environmentálních aspektů).

3.5.3 Bližší informace o hodnocení rizik a finančním zajištění (Nařízení vlády č. 295/2011 Sb.)

Základní pojmy:

příslušný provozovatel provozovatel, který vykonává provozní činnost uvedenou v příloze č. 1,

místo provozní činnosti objekt nebo zařízení příslušného provozovatele, ve kterém vykonává provozní činnost, v němž jsou při této provozní činnosti umístěny nebezpečné látky nebo v němž příslušný provozovatel zachází se závažnými látkami nebo nakládá s vybranými výrobky, vybranými odpady nebo vybranými zařízeními,

množství umístěných nebezpečných a závažných látek projektované maximální množství látek, které se může jednorázově nahromadit v objektu nebo zařízení příslušného provozovatele při jeho provozní činnosti,

objekt celý prostor, v němž je umístěno jedno nebo více zařízení příslušného provozovatele, včetně společných nebo souvisejících infrastruktur příslušného provozovatele,

zařízení technická nebo technologická jednotka, kterou příslušný provozovatel využívá při provozní činnosti, zejména při výrobě, zpracování, skladování, nakládání nebo vykládání při přepravě.

Příslušný provozovatel provádí a dokumentuje hodnocení rizik ekologické újmy v rozsahu odpovídajícím pravděpodobnosti jejího vzniku a závažnosti možných vlivů na životní prostředí.

Provozní činnost může být prováděna příležitostně, dočasně nebo kontinuálně. Provozovatel provádí aktualizaci hodnocení rizik pokaždé, když se významně změní provozní činnosti, například je zavedena nová provozní činnost, dojde k ukončení provozní činnosti, změní se množství nebo zařazení látek, odpadů nebo výrobků nebo dojde ke změně v okolí místa pracovní činnosti jako je nové vyhlášení/ překvalifikace předmětu ochrany nebo se změní další hodnocené okolnosti. Aktualizace hodnocení rizik provádí provozovatel bez zbytečného odkladu.

3.5.3.1 Postup při zpracování základního hodnocení rizika

Hodnocení rizik se provádí *pro každé místo provozní činnosti* a v hodnoceném provozním místě *pro každou provozní činnost (příloha č. 1) zvlášť*. Pro každou provozní činnost se tedy zpracuje základní hodnocení rizika. Základní hodnocení se provádí podle přílohy č. 2.

Odlišný přístup se použije při hodnocení rizik pro provozní zařízení podléhající vydání integrovaného povolení (provozní činnost č. 1 v příloze č. 1). Pokud toto povolení zahrnuje více provozních činností uvedených pod provozními činnostmi č. 2 až 15 pro jedno místo provozní činnosti, tak se všechny tyto provozní činnosti hodnotí v rámci jednoho prováděného základního hodnocení rizika v částech B až F. Pokud provozovatel provádí další provozní činnost, kterou integrované povolení nezahrnuje, provede základní hodnocení rizika pro tuto provozní činnost zvlášť.

Místo provozní činnosti je neoddělitelné od provozní činnosti uvedené v příloze č. 1 a provozovatel je užívá pro provozování příslušných zařízení, místa vypouštění, čerpaní a odběrů vod, vzdouvání a akumulace povrchových vod, pro zacházení se závadnými látkami, nakládání a přepravu látek, pro nakládání s geneticky modifikovanými organismy, materiály a odpady a pro provozování stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší.

Pokud jsou pro provozní činnosti uvedené v příloze č. 1 vydána povolení podle zvláštních předpisů, potom je za místo (místa) provozní činnosti považováno místo (místa), pro které je toto povolení vydáno.

Provozní činnost č. 9 (zacházení se závadnými látkami) je spojena s provozní činností a místem provozní činnosti, které představuje zvýšené nebezpečí pro povrchové nebo podzemní vody, tj. při zacházení s nebezpečnou závadnou látkou nebo zvlášť nebezpečnou závadnou látkou v ochranných pásmech vodních zdrojů I. a II. stupně, v ochranných pásmech přírodních léčivých zdrojů a zdrojů přírodních minerálních vod, v záplavových územích, na vodních tocích či vodních nádržích nebo v jejich blízkosti nebo v bezprostřední blízkosti kanalizačních vpustí a šachet, svedených do kanalizace pro veřejnou potřebu, nebo do povrchových vod, nebo v blízkosti vymezené ptačí oblasti, evropsky významné lokality, zranitelné oblasti, jež je předmětem ochrany, a je uvedeno v řádcích 8 až 16 základního hodnocení.

U provozní činnosti č. 10 se nakládáním s nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky (směsmi) rozumí "jejich výroba, dovoz, vývoz, prodej, používání, skladování, balení, označování a vnitropodniková doprava" (viz § 44a odst. 1 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví).

U provozních činností č. 11 a č. 13 se provádí hodnocení rizik pouze pro objekty a zařízení určené pro dočasné skladování nebo nakládku a vykládku během přepravy, které má provozovatel ve vlastnictví nebo nájmu.

Zákon stanoví v § 14 odst. 1 zákona každému provozovateli povinnost provést hodnocení rizik jednotlivých provozních činností. V případě, že se v jednom objektu (areálu), který vlastní jedna osoba, nachází několik provozovatelů, zpracuje každý provozovatel za sebe hodnocení rizik pro jeho provozní činnost a místo provozní činnosti.

3.5.3.2 Výjimky

Hodnocení rizik se neprovádí pro mobilní zařízení, u něhož není možno stanovit přesné místo provozní činnosti.

Pro ostatní činnosti, které mohou způsobit ekologickou újmu, ale nejsou výslovně uvedeny v příloze č. 1, se základní hodnocení rizika neprovádí.

Provozovatel, který vykonává provozní činnost pouze ve vypouštění odpadních vod, které neobsahují nebezpečné závadné látky nebo zvlášť nebezpečné závadné látky, není povinen prokazovat na základě hodnocení rizik rozsah možných nákladů na nápravu ekologické újmy.

Výjimkou z povinnosti zpracování základního hodnocení rizika je provozní činnost č. 9, kdy příslušný provozovatel zachází se závadnými látkami, nebezpečnými závadnými látkami nebo zvlášť nebezpečnými závadnými látkami v celkovém množství, které nedosahuje limity stanovené v části B přílohy č. 2.

Pokud jsou nebezpečné chemické látky a přípravky nebo závadné látky součástí zařízení, jsou v něm pevně (hermeticky) uzavřeny, s těmito látkami se nenakládá a provozovatel používá zařízení pro provozní činnost neuvedenou v příloze č. 1, potom se povinnost hodnocení rizika ekologické újmy na tato zařízení nevztahuje (např. transformátory).

Příslušný provozovatel, který vykonává provozní činnost uvedenou v bodech 11 a 13 přílohy č. 1, provádí hodnocení rizik pouze pro objekty a zařízení určené pro dočasné skladování nebo nakládku a vykládku během přepravy, které má ve vlastnictví nebo nájmu.

3.5.3.3 Postup hodnocení rizik

Příslušný provozovatel **provádí základní hodnocení rizik ekologické újmy** podle přílohy č. 2. V případě, že celkový počet bodů dosažených v základním hodnocení rizika je **vyšší než 50, provádí příslušný provozovatel podrobné hodnocení** rizika ekologické újmy podle přílohy č. 3. Základní hodnocení rizika není povinen provést příslušný provozovatel, který provádí přímo podrobné hodnocení rizika.

Příslušný provozovatel registrovaný v Programu EMAS nebo příslušný provozovatel, který prokazatelně zahájil činnosti potřebné pro zaregistrování do tohoto programu, nebo má certifikovaný systém environmentálního řízení uznaný podle souboru norem ČSN EN ISO 14 000 nebo prokazatelně zahájil činnosti potřebné k získání této certifikace (viz bod 3.5.2), **provádí pouze základní hodnocení rizika**.

Příslušný provozovatel, který zachází se závadnými látkami, nebezpečnými závadnými látkami nebo zvláště nebezpečnými závadnými látkami podle vodního zákona (§ 39 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách, Příloha č. 1 k zákonu č. 254/2001 Sb.) v celkovém množství, které nedosahuje limitů stanovených v části B přílohy č. 2, ***neprovádí hodnocení rizik.***

Náležitosti ***základního hodnocení rizika***, včetně bodového hodnocení jednotlivých údajů, jsou stanoveny v ***příloze č. 2.***

Náležitosti ***podrobného hodnocení rizika*** jsou stanoveny v ***příloze č. 3.*** (Provozovatel, který má schválenou dokumentaci pro objekty nebo zařízení zařazené do skupiny A podle zákona o prevenci závažných havárií, dokumentuje v podrobném hodnocení rizika pouze části D a F přílohy č. 3. Provozovatel, který má schválenou dokumentaci pro objekty nebo zařízení zařazené do skupiny B podle zákona o prevenci závažných havárií, dokumentuje v podrobném hodnocení rizika pouze část F přílohy č. 3.).

Pro zpracovávání hodnocení rizik Vám velmi doporučujeme důsledně používat informace z metodických pokynů MŽP, které Vám pomohou hodnocení zvládnout:

- Metodický pokyn MŽP pro provádění základního hodnocení rizika ekologické újmy,
- Metodický pokyn MŽP pro provádění podrobného hodnocení rizika ekologické újmy.

4.0 Související předpisy

Zákon č. 167/2008 Sb.

Zákon o předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákonů

Základní informace o předpisu

Částka	53	vydaná dne 19.5.2008
Účinné od	17.8.2008	(90. dne po vyhlášení)
	30.4.2011	§ 14 odst. 5
	1.1.2013	§ 14 odst. 1 až 4
	1.5.2008	bod 15 přílohy č. 1
Autor	Parlament	

Novelizováno

předpisem č.	k datu	poznámka
227/2009 Sb.	1.7.2010	zákon; mění
281/2009 Sb.	1.1.2011	zákon; mění
85/2012 Sb.	19.4.2012	zákon; mění
64/2014 Sb.	1.5.2014	zákon; mění
250/2014 Sb.	1.1.2015	zákon; mění § 16 (Výkon státní správy) a § 20 (Společná ustanovení ke správním deliktům)

Podřazené předpisy

- 17/2009 Sb.** Vyhláška o zjišťování a nápravě ekologické újmy na půdě
- 295/2011 Sb.** Nařízení vlády o způsobu hodnocení rizik ekologické újmy a bližších podmínkách finančního zajištění

Metodické pokyny:

[Metodický pokyn MŽP pro provádění základního hodnocení rizika ekologické újmy](#)

[Metodický pokyn MŽP pro provádění podrobného hodnocení rizika ekologické újmy](#)

